

Закарпатська перлина освіти

Журнал «Державна справа» продовжує знайомити своїх читачів із найкращими навчальними закладами України. Цього разу мова – про Ужгородський національний університет, який розташований серед смарагдової долини Закарпаття. Він належить до низки найкращих закладів освіти нашої держави і вкотре доводить, що можна за дипломом не обов'язково підходити до столиці. Про переваги «освіти на місці» розповідає ректор університету

Микола Зінченко

Державна справа

– Пане ректоре, цього року Ваш університет святкуватиме 60-річний ювілей. З чого все починалося?

Ужгородський державний університет – а саме такою була перша назва нашого навчального закладу – було відкрито спільною постановою Ради Народних Комісарів УРСР та ЦК КП(б)У від 18 жовтня 1945 року. Протягом першого навчального року на 4-х факультетах університету (історичному, філологічному, біологічному та медичному) навчалось 167 студентів, заняття з якими проводили лише 26 викладачів. На певному етапі розвитку в університеті діяли Ужгородський та Виноградівський

загальнонаукові факультети та загальнотехнічний факультет, які в подальшому послужили базою для відкриття економічного та інженерно-технічного факультетів. Сьогодні підготовка фахівців в університеті проходить за 24 напрямками та 41 спеціальністю на 85 кафедрах та 15 факультетах: біологічному, економічному, інженерно-технічному, історичному, фізичному, математичному, медичному, міжнародних відносин, післядипломної освіти, романо-германської філології, фізичного виховання і спорту, філологічному, хімічному, юридичному, географічному. На факультеті післядипломної освіти проводиться підготовка лікарів-інтернів та перепідготовка фахівців із базових спеціальностей, працюють курси підвищення кваліфікації. Нині в університеті навчається понад десять тисяч студентів. Перший випуск спеціалістів відбувся у 1951 році, а загалом університет підготував понад 60 тисяч фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» та «магістр». За вагомих внесок у розвиток національної освіти й науки, Указом Президента України від 19 жовтня 2000 р. № 1148/2000 університету присвоєно статус національного і перейменовано на Ужгородський національний університет із наданням четвертого рівня акредитації. Так ми одержали загальнодержавне визнання.

– Від людського фактора залежить дуже багато. Отож – ким є Ваші викладачі? Як Ви готуєте собі зміну?

Ми згуртували навколо себе справжню наукову еліту. В університеті на постійній основі працює понад 900 викладачів і наукових співробітників, серед яких – 100 докторів наук та професорів, близько 400 кандидатів

наук та доцентів, один член-кореспондент НАН України, один член-кореспондент Української академії аграрних наук. Понад тридцять викладачів мають почесні звання України, зокрема – заслужених діячів науки й техніки, працівників народної освіти, лікарів, винахідників тощо. До проведення навчального процесу та наукових досліджень в університеті щороку на умовах штатного сумісництва залучається близько 20 докторів наук із провідних наукових установ України. Підготовка науково-педагогічних кадрів здійснюється через аспірантуру з 50 спеціальностей та докторантуру.

– Пане Миколо, які наукові дослідження проводяться на базі УжНУ? Чи є перспектива у молодих науковців?

Наукові дослідження проводяться на всіх кафедрах університету, у трьох науково-дослідних інститутах («Фізика й хімія твердого тіла», «Фітотерапія», «Карпатознавства»), в Інституті державного управлін-

Ректор УжНУ
Микола ВЕГЕШ

Довідка «ДС»

Микола Миколайович Вегеш – доктор історичних наук, професор. Очолує Ужгородський національний університет з 11 лютого 2005 року. Це легендарна особистість, адже він – автор понад 700 наукових та науково-популярних публікацій, монографій та статей, а також – автор і співавтор багатотомних видань («Енциклопедія сучасної України», «Енциклопедія історії України», «Нариси історії Закарпаття», «Малий словник історії України»). Під загальною редакцією Миколи Миколайовича побачила світ колективна монографія «Вони боронили Карпатську Україну». Враховуючи великий внесок професора Вегеша в розвиток історичної науки, його удостоєно званням лауреата премій ім. В.Гренджі-Донського (1993 р.) та академіка І.Крип'якевича (1996 р.). В 1999 році ректор УжНУ обраний академіком Міжнародної Слов'янської академії наук, а в 2001 р. – Американський біографічний інститут надав йому звання свого почесного члена.

ня та регіонального розвитку, Центрі гунгарології тощо. Можна впевнено сказати, що УжНУ – відомий центр української фізики та інших точних наук. В університеті сформувалися добре знані в Україні та за кордоном наукові школи з фізики та хімії складних напівпровідників, дослідження процесів зіткнення електронів і фотонів з атомами та молекулами, емісійної електроніки, алгебри, діалектології, теоретичної та прикладної гастроентерології тощо. Функціонують чотири спеціалізовані ради із захисту кандидатських дисертацій. Видається науковий вісник університету (серії «Медицина», «Біологія», «Математика», «Історія», «Філологія», «Хімія», «Фізика», «Педагогіка», «Економічні науки»). Науковцями університету видано близько 500 монографій та понад 200 підручників і навчальних посібників. Університетський пункт спостережень штуч-

них космічних об'єктів включено до міжнародних мереж та програм. Щороку на базі університету проводиться близько 10 міжнародних конференцій і симпозіумів, виконуються

Адреса університету:
88000, м. Ужгород, вул. Підгірна 46.
 Телефони ректорату: **3-33-41; 3-42-02; факс: 3-33-41; 3-61-36.**
 Електронна пошта: **adm@univ.uzhgorod.ua.**
 Веб-сторінка: **www.univ.uzhgorod.ua.**

понад 60 науково-дослідних тем із загальним кошторисом понад два млн. гривень. Науковці університету здобули п'ять Державних премій України в галузі науки і техніки, зокрема: «Розробка, дослідження складних некристалічних халькогенідних матеріалів і створення на їх основі елементів оптоелектроніки та лазерної техніки» (1989 рік); «Елементарні процеси резонансні явища в парних зіткненнях електронів, атомів і іонів» (1995 рік); «Хімія, технологія й властивості складних халькогенгалогенідних матеріалів» (2000 рік), «Нові фізичні ефекти в сильно анізотропних напівпровідниках та прилади на їх основі» (2001 рік) та у 2003 році – за цикл робіт з проблем регіональної соціально-економічної політики в Україні. Університет здійснює міжнародне співробітництво за договорами з 35 вищими навчальними закладами тринадцяти країн світу. Ми контактуємо зі Сполученими Штатами, Німеччиною, Францією, Канадою, Китаєм, Хорватією, Угорщиною, Словаччиною, Румунією та ін. Постійно у закордонні відрядження виїжджають як викладачі, так і аспіранти та студенти. Діє програма зворотнього обміну. Сьогодні університет

бере участь у восьми міжнародних наукових програмах. Тому я радо запрошую до нас молоді донитливі голови, які бажають у майбутньому стати нобелівськими лауреатами.

– Що цікавого ще знайдуть «донитливі голови» у стінах Ужгородського національного університету?

Запевняю – наші стіни беруть багато цікавого. Наприклад, університет має найбільшу в регіоні наукову бібліотеку, фонди якої налічують 1,5 млн. примірників книг та володіють багатьма унікальними зразками вітчизняного й зарубіжного книгодрукування. Загальна площа усіх приміщень університету становить 103 тис. кв. м; ведеться будівництво нового навчально-лабораторного корпусу загальною площею 12 тис. кв. м. У п'яти гуртожитках проживають 2900 студентів та аспірантів. Університет має своє видавництво, спортивний комплекс із закритим 25-метровим плавальним

басейном, ботанічний сад, зоологічний музей, високогірну біологічну базу у с. Колошова, спортивно-оздоровчий табір «Скалка», санаторій-профілакторій, гірськолижну базу «Плішка» тощо.

– Хто з відомих українців є випускниками УжНУ?

Знаєте, їх стільки, що одразу й не згадаєш усіх. Справді, багато випускників університету стали відомими вченими, письменниками, педагогами, державними й громадськими діячами. Серед них – академіки й члени-кореспонденти Національної академії наук України Шуба М.Ф., Вассер С.П. (він же директор Інституту мікології НАН України), Німчук В.В. (директор Інституту української мови НАН України), Шпленік О.Б. (директор Інституту електронної фізики НАН України), Ділунг Й.Д., Керча Ю.Ю., Костик Р.І., Кошечко В.І., Мишань О.В., Мікловда В.П., Пехньо В.І., Фуцич В.І., директор Медичного радіологічного науково-центрального Російської академії медичних наук академік РАМН Циб А.Ф., директор НДІ офтальмології ім. Філатова Логай І.І., лауреат Державної премії України, провідний педіатр України Мошчак П.С., директор Спеціальної астрофізичної обсерваторії Російської академії наук, член-кореспондент РАН Балега Ю.Ю., лауреати Державної премії ім. Тараса Шевченка письменники Іван Чендей, поети Петро Скунець, Дмитро Кремінь, міністр охорони здоров'я України Поліщук М.Є. та багато інших.

Марина КОВТЯ